

Handläggare
Linda Truvered
Telefon: 08-508 35 804**Till**
Arbetsmarknadsnämnden
den 22 september 2015**Ärende 12****Yttrande över remiss av Betänkande
Arbetslöshet och ekonomiskt bistånd (SOU
2015:44)***Remiss från kommunstyrelsen***Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut**

1. Arbetsmarknadsnämnden hänvisar till förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att justera paragrafen omedelbart.

Arjun Bakshi
arbetsmarknadsdirektörKarin Eriksson Bech
utvecklingschef**Sammanfattning**

I betänkandet om arbetslöshet och ekonomiskt bistånd (SOU 2015:44) föreslås att det i socialtjänstlagen ska tydliggöras vilka krav som ska ställas på en arbetslös biståndssökande. Vidare föreslås en utökad uppgiftsskyldighet där socialtjänsten får ta del av fler uppgifter från Arbetsförmedlingen.

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att ett förtydligande i socialtjänstlagen av vilka krav som ställs på sökande av ekonomiskt bistånd är bra och att det är i linje med de krav som redan ställs i Stockholm stad. Förvaltningen har heller inga invändningar mot förslaget om utökad uppgiftsskyldighet. Däremot anser förvaltningen att det är för högt ställda förväntningar att vänta sig att dessa åtgärder kommer leda till att målgruppen i större utsträckning stimuleras till ett ökat arbetssökande, deltagande i aktiviteter och därmed kommer ut i arbete i högre utsträckning.

Bakgrund

Den 13 mars 2014 beslutade den dåvarande regeringen att tillsätta en utredning för att kartlägga och föreslå hur stöd och krav avseende arbetslösa personer som tar emot ekonomiskt bistånd kan utvecklas.

Utredningens uppdrag var att kartlägga och analysera vilka krav socialtjänsten ställer på den som söker ekonomiskt bistånd om att stå till arbetsmarknadens förfogande och att vara aktivt arbetssökande. Vidare var uppdraget att kartlägga och analysera hur socialtjänsten följer upp och kontrollerar att den som söker ekonomiskt bistånd uppfyller kraven att stå till arbetsmarknadens förfogande och vara aktivt arbetssökande. Utredningen omfattade även en kartläggning av vilka stöd och insatser som Arbetsförmedlingen erbjuder personer som inte har arbetslöshetsersättning.

Vid behov ingick i uppdraget att lämna författningsförslag som tydliggör kraven på personer som söker ekonomiskt bistånd och som möjliggör för socialtjänsten att ställa liknande krav på personer som söker ekonomiskt bistånd som den som får arbetslöshetsersättning.

Utredningen lämnade sitt betänkande i april 2015. Betänkandet har remitterats bland annat till Stockholm stad. Arbetsmarknadsnämnden har fått möjlighet att lämna synpunkter till kommunstyrelsen på betänkandet.

Ärendet

Kartläggning av socialtjänstens krav på den som söker ekonomiskt bistånd

Enligt utredningens kartläggning av vilka krav socialtjänsten ställer på den som söker ekonomiskt bistånd framkommer en samstämmig syn hos Sveriges kommuner kring vad kraven att stå till arbetsmarknadens förfogande och att vara aktivt arbetssökande innebär i praktiken. I majoriteten av kommunerna ska en sökande som är arbetsför och oförhindrad att arbeta i princip alltid vara anmäld som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen. Den sökande ska vara beredd att ta alla arbeten som personen kan utföra. Kommunerna kräver vidare att den sökande ska delta i arbetsmarknadspolitiska program, delta i anvisad praktik eller kompetenshöjande verksamhet samt vara nåbar för kontakter med såväl Arbetsförmedlingen som socialtjänsten.

Socialtjänstens uppföljning och kontroll

Vad gäller uppföljning och kontroll av huruvida den sökande uppfyller kraven att stå till arbetsmarknadens förfogande och att vara aktivt arbetssökande framkommer i kartläggningen att det finns variationer i kommunernas tillvägagångssätt och hur ofta uppföljning sker. En majoritet av kommunerna anger att uppföljning och kontroll sker genom personligt möte en gång per månad. Det är vanligt att man begär in redovisning av sökta arbeten, vilka kontakter den sökande haft med arbetsgivare, handlingsplan från Arbetsförmedlingen och/eller aktivitetsrapport som lämnats till Arbetsförmedlingen.

Vad gäller uppföljning och kontroll lyfts önskemål om bättre samverkan mellan socialtjänsten och Arbetsförmedlingen. Ökat informationsutbyte och bättre återkoppling från Arbetsförmedlingen förväntas leda till bättre kontroll och uppföljningsmöjligheter.

Kartläggning av Arbetsförmedlingens stöd och insatser

Utifrån utredningens kartläggning av vilket stöd målgruppen (personer utan arbetslöshetsersättning) får av Arbetsförmedlingen jämfört med en kontrollgrupp (personer med arbetslöshetsersättning) visas att nästan dubbelt så många i kontrollgruppen jämfört med målgruppen hade övergått från öppen arbetslöshet till arbete nio månader efter utredningens första mätning. Resultatet visar också att målgruppen får mindre stöd av Arbetsförmedlingen i form av färre anvisningar och förslag till arbete än personerna i kontrollgruppen. Det förekom även färre kontakter mellan Arbetsförmedlingen och målgruppen än med kontrollgruppen.

Utredningens förslag

Utredningen föreslår att det i socialtjänstlagen (2001:453) ska tydliggöras vilka krav som kan ställas på en arbetslös biståndssökande och vad det innebär att i första hand själv tillgodose sina behov. Att individen kan förutse vad som förväntas av honom eller henne och vilket beslut myndigheten kan komma att fatta anses stärka rättssäkerheten. Ett tydliggörande i lagstiftningen bidrar också till att socialtjänsten och Arbetsförmedlingen kan komma fram till bedömningar som i stort överensstämmer.

Utredningen föreslår att det i socialtjänstlagen (2001:453) 4 kap. 1 § andra stycket stadgas att *den som är arbetsför och oförhindrad att arbeta är, i fråga om försörjningsstöd, skyldig att vara aktivt arbetssökande, anmäld som arbetssökande på den offentliga arbetsförmedlingen och även i övrigt stå till arbetsmarknadens förfogande, om det inte finns godtagbara skäl.*

Utredningen föreslår även att befintliga förordningar om uppgiftsskyldighet i vissa fall enligt socialtjänstlagen och förordning om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten (2002:623) kompletteras med en rätt för socialtjänsten att även få ta del av:

- *i vilken omfattning, hel- eller deltid, en person är anmäld som arbetssökande*
- *om en person registreras som öppet arbetslös, arbetssökande med förhinder eller i annan sökandekategori*
- *beslut i fråga om arbetsmarknadspolitiskt program (avser beslut om anvisning, utskrivning och/eller återkallelse)*
- *datum för senaste aktivitetsrapport och om denna inte godkänts*

Ovannämnda uppgifter som utredningen föreslår ska omfattas av uppgiftsskyldigheten föreslås också kunna göras tillgängliga genom direktåtkomst.

Förväntade konsekvenser av utredningens förslag

En utgångspunkt för utredningen har varit att samma krav och uppföljning i så stor utsträckning som möjligt ska gälla samtliga arbetslösa oavsett vilken försörjningskälla de har. Det övergripande målet med uppdraget är att fler personer som uppbär ekonomiskt bistånd ska uppnå bättre förutsättningar för att bli självförsörjande.

I betänkandet framhålls att förslaget om ett tydliggörande av krav på arbetslösa biståndstagare kan stimulera till ett mer aktivt arbetssökande och deltagande i aktiviteter vilket kan leda till ett snabbare inträde på arbetsmarknaden och självförsörjning. Det förväntas få en positiv inverkan på samhällsekonomin. Tillgången på offentlig service förväntas öka och Arbetsförmedlingen och socialtjänsten kommer att närma sig varandra i fråga om vilka krav som kan ställas på den enskilde.

Betänkandet lyfter även att det blir tydligare för den enskilde vilka förväntningar som finns på honom eller henne vid arbetslöshet och ansökan om ekonomiskt bistånd eller arbetslöshetsersättning.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom arbetsmarknadsförvaltningens utvecklings- och utredningsstab. Synpunkter har hämtats in från Jobbtorg Stockholm.

Förvaltningens synpunkter

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att ett förtydligande i socialtjänstlagen kring vilka krav som ställs på den som söker ekonomiskt bistånd och är arbetslös är positivt. Detta är i linje med de krav som redan ställs i Stockholm stad och innebär ingen egentlig förändring. Förvaltningen instämmer i att det kan öka tydligheten gentemot individen och även innebära en ökad harmonisering av de krav som ställs av socialtjänsten och av Arbetsförmedlingen på den sökande.

Förvaltningen har heller inga invändningar gällande förslaget om utökad uppgiftsskyldighet. Att socialtjänsten får direktåtkomst till fler uppgifter från Arbetsförmedlingen kan effektivisera arbetet. Att ett ökat informationsutbyte i sig skulle leda till en tydligare ansvarsfördelning mellan kommun och arbetsförmedling är förvaltningen dock tveksam till.

Förvaltningen ställer sig även frågande till utredningens bedömning omkring vilka effekter de föreslagna författningsförändringarna kommer att få. I betänkandet lyfts en förväntning om att dessa åtgärder kommer leda till att målgruppen i större utsträckning stimuleras till ett ökat arbetssökande, deltagande i aktiviteter och därmed kommer ut i arbete i högre utsträckning vilket förvaltningen anser är för högt ställda förväntningar.

I betänkandet finns ett stort fokus på ökade krav på personer som ansöker om försörjningsstöd på grund av arbetslöshet. Krav som i många fall redan ställs i praktiken från landets kommuner. De föreslagna författningsförändringarna har mycket lite att göra med vilket stöd målgruppen behöver för att komma ut i arbete.

Förvaltningens erfarenhet är att det inte är den typen av åtgärder och insatser som styr utfallet av om fler personer kommer i arbete. När det gäller målgruppen arbetssökande som uppbär försörjningsstöd och vad som påverkar hur många som kommer i arbete är erfarenheten att tillgången av personligt stöd, det vill säga personaltäthet liksom arbetsmetoder, samt vilka insatser som finns att tillgå är avgörande.

Det är också detta som föranlett alltfler kommuner att själva erbjuda insatser av olika slag för att den enskilde ska få ett mer individanpassat stöd. Arbetsförmedlingens förutsättningar att individualisera och att erbjuda täta kontakter för dem som behöver det torde inte påverkas av det aktuella förslaget.

Bilagor

1. Arbetslöshet och ekonomiskt bistånd SOU 2015:44
*Betänkande av Utredningen om stöd och krav
avseende arbetslösa personer som tar emot ekonomiskt
bistånd.*